κης, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό 2223/86, έχουν την έννοια ότι στην περίπτωση κατά την οποία ένα από τα εμπορεύματα που απαριθμούνται στο παράρτημα Γ χρησιμοποιείται στην παρασκευή του εξαγομένου εμπορεύματος που εμπίπτει στο παράρτημα Β του εν λόγω κανονισμού 3035/80, η ποσότητα του προϊόντος βάσεως που πρέπει να ληφθεί υπόψη για τον υπολογισμό της επιστροφής είναι αυτή που καθορίζεται στο εν λόγω παράρτημα Γ σχετικά με το πρώτο εμπόρευμα. Εν προκειμένω, είναι αδιάφορο αν τα εξαγόμενα εμπορεύματα έχουν ληφθεί άμεσα από τα προϊόντα βάσεως για τα οποία προβλέπονται επιστροφές λόγω εξαγωγής ή αν για την παρασκευή τους ήταν αναγκαία μια μέθοδος που συνεπάγεται τη μεταποίηση ενός ενδιάμεσου προϊόντος για το οποίο δεν προβλέπονται επιστροφές. Επομένως, για τη βιταμίνη C, που περιλαμβάνεται στο παράρτημα Β και λαμβάνεται από σορβιτόλη που εμπίπτει στο παράρτημα Γ, η επιστροφή λόγω εξαγωγής χορηγείται με βάση τις ποσότητες που έχουν καθοριστεί για τη ζάχαρη, ακόμη και όταν η σορβιτόλη λαμβάνεται από γλυκόζη που προέρχεται από λευκή ζάχαρη.

ΕΚΘΕΣΗ ΤΟΥ ΕΙΣΗΓΗΤΗ ΔΙΚΑΣΤΗ
στην υπόθεση C-285/91 *

I — Περιστατικά και έγγραφη διαδικασία

1. *Νομικό πλαίσιο*

Κατά το άρθρο 1, παράγραφος 1, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3035/80 του Συμβουλίου, της 11ης Νοεμβρίου 1980, περί καθορισμού των γενικών κανόνων που αφορούν τη χορήγηση επιστροφών κατά την εξαγωγή και των κριτηρίων καθορισμού του ύψους αυτών, για ορισμένα γεωργικά προϊόντα εξαγόμενα υπό μορφή εμπορευμάτων μη υπαγομένων στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/031, σ. 195):

«1. Ο παρών κανονισμός θεσπίζει τους γενικούς κανόνες για τον καθορισμό και τη χορήγηση των επιστροφών που εφαρμόζονται στις εξαγωγές των προϊόντων βάσεως, που περιλαμβάνονται στο παράρτημα Α (στο εξής αποκαλουμένων "προϊόντα βάσεως"), των προϊόντων που προέρχονται από τη μεταποίηση αυτών, ή των προϊόντων που εξομοιώνονται με μια από τις δύο αυτές κατηγορίες σύμφωνα με τις διατάξεις της παραγράφου 2, εφόσον τα διάφορα αυτά προϊόντα εξάγονται υπό μορφή εμπορευμάτων, μη υπαγομένων στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης και τα οποία απαριθμούνται ανάλογα με την περίπτωση:

— στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΟΚ) 804/68,

— στο παράρτημα Ι του κανονισμού (ΕΟΚ) 3330/74,

— στο παράρτημα Β του κανονισμού (ΕΟΚ) 2727/75,

— στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΟΚ) 2771/75,

* Γλώσσα διαδικασίας: η γερμανική.

— στο παράρτημα Β του κανονισμού (ΕΟΚ) 1418/76,

— στο παράρτημα του κανονισμού (ΕΟΚ) 1111/77.

Τα εν λόγω εμπορεύματα, που περιλαμβάνονται στα παραρτήματα Β και Γ του παρόντος κανονισμού αποκαλούνται στο εξής "εμπορεύματα".»

Το παράρτημα Α του κανονισμού 3035/80 περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη λευκή ζάχαρη, το δε παράρτημα Γ τη σορβιτόλη.

Ο κανονισμός (ΕΟΚ) 3330/74 του Συμβουλίου, της 19ης Δεκεμβρίου 1974, περί κοινής οργανώσεως της αγοράς στον τομέα της ζάχαρης (ΕΕ ειδ. έκδ. 03/011, σ. 134), όπως τροποποιήθηκε στη συνέχεια, αντικαταστάθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 1785/81 του Συμβουλίου, της 30ής Ιουνίου 1981 (ΕΕ L 177, σ. 4).

Το παράρτημα Ι του κανονισμού 1785/81 περιλαμβάνει, μεταξύ άλλων, τη σορβιτόλη και τη βιταμίνη C [μετά τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2306/88 της Επιτροπής, της 26ης Ιουλίου 1988 (ΕΕ L 201, σ. 65) στο παράρτημα αυτό αναφέρονται «οργανικά χημικά προϊόντα»].

Το άρθρο 2, πρώτο και τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 3035/80, όπως τροποποιήθηκε με τον κανονισμό (ΕΟΚ) 2223/86 του Συμβουλίου, της 14ης Ιουλίου 1986 (ΕΕ L 194, σ. 1), ορίζει ότι:

«Το ύψος της επιστροφής που χορηγείται για την ποσότητα, η οποία καθορίζεται κατά τις διατάξεις του άρθρου 3, καθενός από τα προϊόντα βάσεως που εξάγονται με τη μορφή ενός και του αυτού εμπορεύματος, προκύπτει από τον πολλαπλασιασμό της εν λόγω ποσότητας με το ύψος της σχετικής επιστροφής για το προϊόν βάσεως το οποίο υπολογίζεται ανά μονάδα βάρους, κατ' εφαρμογή του άρθρου 4.

(...)

Όταν χρησιμοποιούνται εμπορεύματα για την παρασκευή των εξαγομένων εμπορευμάτων, το ύψος επιστροφής που θα λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού που ισχύει για καθένα από τα προϊόντα βάσεως, για τα προϊόντα που προέρχονται από τη μεταποίηση αυτών ή για τα προϊόντα που εξομοιώνονται με μια από τις δύο αυτές κατηγορίες, κατά τις διατάξεις του άρθρου 1, παράγραφος 2, τα οποία χρησιμοποιήθηκαν για την παρασκευή των εξαγομένων εμπορευμάτων, είναι το ύψος που εφαρμόζεται σε περίπτωση εξαγωγής του πρώτου εμπορεύματος, ως έχει.»

Το άρθρο 3, παράγραφος 3, πρώτο εδάφιο, του ίδιου κανονισμού ορίζει ότι:

«3. Όσον αφορά τα εμπορεύματα που απαριθμούνται στο παράρτημα Γ, η ποσότητα των προϊόντων βάσεως που θα λαμβάνεται υπόψη για τον υπολογισμό του ποσού της επιστροφής είναι εκείνη που καθορίζεται στο εν λόγω παράρτημα σχετικά με καθένα από αυτά τα προϊόντα.»

Κατά τη σημείωση 7 του παραρτήματος Γ του κανονισμού 3035/80, όπως τροποποιήθηκε με τον προαναφερθέντα κανονισμό 2223/86:

«Η επιστροφή καθορίζεται ανάλογα με τις ποσότητες Δ-γλυκιτόλης (σορβιτόλης) που

λαμβάνεται από αμυλώδεις ύλες και Δ-γλυκιτόλης (σορβιτόλης) που λαμβάνεται από σακχαρόζη, χρησιμοποιούμενες και υπολογιζόμενες με βάση τις ακόλουθες ποσότητες αραβοσίτου και λευκής ζάχαρης:

— 1,52 kg αραβοσίτου ανά 1 kg Δ-γλυκιτόλης (σορβιτόλης) σε υδατικό διάλυμα, που λαμβάνεται από αμυλώδεις ουσίες,

— 0,74 kg λευκής ζάχαρης ανά 1 kg Δ-γλυκιτόλης (σορβιτόλης) σε υδατικό διάλυμα, που λαμβάνεται από σακχαρόζη,

— 2,45 kg αραβοσίτου ανά 1 kg Δ-γλυκιτόλης (σορβιτόλης) όχι σε υδατικό διάλυμα, που λαμβάνεται από αμυλώδεις ουσίες,

— 1,06 kg λευκής ζάχαρης ανά 1 kg Δ-γλυκιτόλης (σορβιτόλης) όχι σε υδατικό διάλυμα, που λαμβάνεται από σακχαρόζη.»

2. *Η διαφορά της κύριας δίκης*

Η εταιρία Ε. Merck, προσφεύγουσα της κύριας δίκης (στο εξής: Merck), εξάγει σε τρίτα κράτη βιταμίνη C που υπάγεται στο κεφάλαιο 29 του Κοινού Δασμολογίου.

Η Merck παρασκευάζει το εμπόρευμα αυτό από σιρόπι γλυκόζης που λαμβάνεται από σακχαρόζη η οποία έχει προηγουμένως ιμβερτοποιηθεί και προέρχεται από ζαχαρούχα τεύτλα. Η γλυκόζη μεταποιείται στη συνέχεια σε σορβιτόλη η οποία χρησιμοποιείται για να ληφθεί η βιταμίνη C.

Η Merck τονίζει ότι το Hauptzollamt Hamburg-Jonas, καθού της κύριας δίκης, της χορήγησε, όσον αφορά την εξαγόμενη βιταμίνη C, την επιστροφή που προβλέπεται για εμπορεύματα που δεν υπάγονται στο παράρτημα ΙΙ, σύμφωνα με τον ισχύοντα κατά τον χρόνο των υπό κρίση περιστατικών κανονισμό 3035/80, παράρτημα Γ, ως προς το γεωργικό προϊόν ζάχαρη. Εντούτοις, από τις 12 Αυγούστου 1987 μέχρι τις 24 Ιανουαρίου 1989, το Hauptzollamt Hamburg-Jonas απέρριψε τις αιτήσεις — 106 συνολικά — επιστροφής λόγω εξαγωγής ως προς τα εμπορεύματα αυτά.

Δεδομένου ότι η ένσταση της Merck κατά της αποφάσεως αυτής δεν ευοδώθηκε, η ενδιαφερομένη άσκησε προσφυγή, ζητώντας την ακύρωση της αρνητικής αποφάσεως του Hauptzollamt Hamburg, της 18ης Ιουλίου 1989, και την καταβολή από αυτό των επιστροφών λόγω εξαγωγής που αφορούν την προαναφερθείσα περίοδο, υπολογιζομένων σύμφωνα με το ποσοστό που έχει καθοριστεί για τη ζάχαρη.

Η Merck προβάλλει ενώπιον του αιτούντος δικαστηρίου ότι δεν δικαιολογείται η διάσπαση της παραγωγής του επίδικου προϊόντος σε χωριστές τεχνικές φάσεις μέχρις ότου καταστεί δυνατή η εξακρίβωση της πρώτης ύλης που αποτελεί το αντικείμενο οργανώσεως αγοράς και για την οποία δεν χορηγούνται επιστροφές λόγω εξαγωγής. Αναφέρει ότι η Επιτροπή προβαίνει σε διάκριση μεταξύ της γλυκόζης των σιτηρών και της γλυκόζης που λαμβάνεται από τη ζάχαρη, σύμφωνα με τη διάκριση που περιέχεται στη δεύτερη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού (ΕΟΚ) 166/89 της Επιτροπής, της 24ης Ιανουαρίου 1989, για τροποποίηση του κανονισμού (ΕΟΚ) 2727/75 του Συμβουλίου περί κοινής οργανώσεως της αγοράς στον τομέα των σιτηρών (ΕΕ L 20, σ. 16). Καθόσον τα εν λόγω εμπορεύματα είναι προϊόντα που λαμβάνονται από τη ζάχαρη, εφαρμόζεται υπέρ αυτών το σύστημα της κοινής οργανώσεως αγοράς στον τομέα της

ζάχαρης, ακόμη και όταν η γλυκόζη χρησιμοποιείται ως πρώτη ύλη. Η λύση αυτή είναι αντικειμενικά επιβεβλημένη λόγω του γεγονότος ότι η διαφορά μεταξύ της τιμής στην παγκόσμια αγορά και της τιμής στην Κοινότητα είναι πολύ πιο σημαντική στον τομέα της ζάχαρης από ό,τι στον τομέα των σιτηρών.

Το Hauptzollamt Hamburg προβάλλει ότι, κατ' εφαρμογή του άρθρου 2, τέταρτο εδάφιο, του κανονισμού 3035/80, το ποσοστό που πρέπει να ληφθεί εν προκειμένω υπόψη είναι αυτό που εφαρμόζεται για τη σορβιτόλη, δεδομένου ότι τα εξαγόμενα εμπορεύματα έχουν ληφθεί από το προϊόν αυτό. Διευκρινίζει ότι ο υπολογισμός της επιστροφής που πρέπει να χορηγηθεί για το προϊόν αυτό αναφέρεται στο παράρτημα Γ του εν λόγω κανονισμού και ότι από τη σημείωση 7 του προαναφερθέντος παραρτήματος προκύπτει ότι ο υπολογισμός εξαρτάται από το ζήτημα αν η σορβιτόλη λαμβάνεται από αμυλώδεις ύλες ή από σακχαρόζη. Όμως, το επίδικο εμπόρευμα παρασκευάζεται όχι από σακχαρόζη αλλά από γλυκόζη, η οποία είναι αμυλώδης ύλη κατά την έννοια της σημειώσεως 7 του παραρτήματος Γ. Κατ' αυτό, δεν χρειάζεται να τεθεί το ερώτημα από ποιο προϊόν έχει πράγματι ληφθεί η γλυκόζη. Κατά συνέπεια, η γλυκόζη δεν υπάγεται στην κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα της ζάχαρης αλλά στην κοινή οργάνωση αγοράς στον τομέα των σιτηρών, η οποία προβλέπει χορήγηση επιστροφών μόνο μετά τον κανονισμό 166/89 ο οποίος άρχισε να ισχύει μετά τον χρόνο των υπό κρίση περιστατικών.

Το αιτούν δικαστήριο υπογραμμίζει ότι η βιταμίνη C που εξάγει η Merck είναι εμπόρευμα που δεν υπάγεται στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης και αναφέρεται στο παράρτημα Ι του κανονισμού 1785/81 και στο παράρτημα Β του κανονισμού 3035/80. Κατά συνέπεια, δεν αποκλείεται επιστροφή λόγω εξαγωγής, οι δε διάδικοι συμφωνούν εξάλλου ότι οφείλεται επιστροφή με βάση το ποσοστό της ζάχαρης, κατ' εφαρμογή των περί του καθορισμού της επιστροφής διατάξεων που θεσπίστηκαν βάσει του άρθρου 4, παράγραφος 1, του κανονισμού 3035/80, όταν το οικείο εμπόρευμα λαμβάνεται με μια μέθοδο παρασκευής κατά την οποία η σορβιτόλη λαμβάνεται απευθείας από την ιμβερτοποιημένη ζάχαρη.

Πάντως, δεδομένου ότι εν προκειμένω το εξαγόμενο εμπόρευμα παρασκευάζεται με μια μέθοδο κατά την οποία από τη ζάχαρη λαμβάνεται καταρχάς γλυκόζη που μεταποιείται σε σορβιτόλη μόνο σε μια μεταγενέστερη φάση, το παραπέμπον δικαστήριο διερωτάται ποιες είναι οι διατάξεις βάσει των οποίων πρέπει να κριθεί αν υφίσταται δικαίωμα επιστροφής σε μια τέτοια περίπτωση και πώς πρέπει να ερμηνευθούν οι διατάξεις αυτές.

Πρώτον, τίθεται το ζήτημα αν ο τρόπος του υπολογισμού προκύπτει αποκλειστικά από το άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού 3035/80, στο μέτρο που τα εμπορεύματα υπάγονται στο παράρτημα Β του κανονισμού αυτού, πράγμα που, σε περίπτωση καταφατικής απαντήσεως, καθιστά περιττή την ερμηνεία της σημειώσεως 7 του παραρτήματος Γ του ίδιου κανονισμού. Αντιστρόφως, η επιστροφή θα πρέπει να υπολογιστεί βάσει της σορβιτόλης (ως προς την οποία τα ποσοστά καθορίζονται στο παράρτημα Γ του κανονισμού 3035/80), αν έπρεπε να ληφθεί ως βάση το άρθρο 2, παράγραφος 4, του κανονισμού 3035/80, κατά το οποίο, σε περίπτωση μεταποιήσεως ενός εμπορεύματος που δεν υπάγεται στο παράρτημα ΙΙ (εν προκειμένω της σορβιτόλης) σε άλλο εμπόρευμα που δεν υπάγεται στο παράρτημα ΙΙ, η επιστροφή που θα οριστεί θα είναι αυτή που αφορά το εμπόρευμα που δεν έχει μεταποιηθεί. Επομένως, η επιστροφή πρέπει να υπολογιστεί ως εάν το εξαχθέν εμπόρευμα να ήταν αυτό από το οποίο ελήφθη το εξαχθέν εμπόρευμα και όχι αυτό το οποίο πράγματι εξήχθη.

Κατά το αιτούν δικαστήριο, η επιστροφή, σύμφωνα με τη σημείωση 7 του παραρτήματος Γ, πρέπει, όσον αφορά τη σορβιτόλη, να καθοριστεί σε συνάρτηση με τις ποσότητες σορβιτόλης που λαμβάνονται από τα αμυλούχα προϊόντα ή με τις ποσότητες σορβιτόλης που λαμβάνονται από τη σακχαρόζη, χρησιμοποιούμενες και υπολογιζόμενες με βάση τις ποσότητες αραβοσίτου και λευκής ζάχαρης που αναφέρονται στη σημείωση αυτή. Όμως, δεν μπορεί να θεωρηθεί ότι η σακχαρόζη «υλοποιείται» [χρησιμοποιείται] για την παραγωγή σορβιτόλης, όταν η σορβιτόλη λαμβάνεται από τη σακχαρόζη σε διάφορες φάσεις ή, αντιθέτως, ότι χρησιμοποιείται για την παραγωγή σορβιτόλης μόνον όταν αυτή λαμβάνεται απευθείας από τη σακχαρόζη, δηλαδή όταν δεν λαμβάνεται από ένα προϊόν που προκύπτει από τη μεταποίηση της σακχαρόζης, αλλά από την ίδια τη σακχαρόζη. Η ερμηνεία αυτή φαίνεται να επιρρωννύεται από το γράμμα της σημειώσεως 7, καθώς και, εμμέσως, από τη διάταξη του άρθρου 3, παράγραφος 2, του κανονισμού 3035/80, που δεν συνδέει την έννοια της χρησιμοποιήσεως με το αρχικό προϊόν, αλλά με την αμέσως προηγούμενη φάση παρασκευής, στο μέτρο που το λαμβανόμενο προϊόν από τη φάση αυτή εμπίπτει στον κανονισμό.

Πάντως, μπορεί να τεθεί το ερώτημα αν ο κοινοτικός νομοθέτης θέλησε να εξαρτήσει τις επιδοτήσεις στις εξαγωγές των προϊόντων με βάση τη σορβιτόλη από την άμεση λήψη της σορβιτόλης από τη σακχαρόζη. Πράγματι, από τη διάρθρωση της προαναφερθείσας σημειώσεως 7 φαίνεται μάλλον να προκύπτει ότι λαμβάνονται απλώς υπόψη, αφενός μεν, οι προφανώς παραδοσιακές μέθοδοι ζαχαροποιήσεως του αμύλου σε γλυκόζη και μεταγενέστερης μεταποιήσεως της γλυκόζης σε σορβιτόλη, αφετέρου δε, η μέθοδος άμεσης λήψεως της σορβιτόλης από τη σακχαρόζη.

Επομένως, κατά το αιτούν δικαστήριο φαίνεται να υφίσταται περιθώριο ερμηνείας του παραρτήματος Γ, σημείωση 7, του κανονισμού 3035/80 που καθιστά δυνατή τη συναγωγή του συμπεράσματος ότι η επιστροφή που προβλέπεται στην εν λόγω σημείωση 7 βάσει της λευκής ζάχαρης ισχύει επίσης και για το εμπόρευμα που παρασκευάζεται από σορβιτόλη που προέρχεται από γλυκόζη με βάση τη ζάχαρη.

Ενόψει αυτών των ενδοιασμών, το Finanzgericht Hamburg αποφάσισε, με διάταξη της 14ης Αυγούστου 1991, να αναστείλει τη διαδικασία και να υποβάλει στο Δικαστήριο το ακόλουθο προδικαστικό ερώτημα:

«Έχει το άρθρο 2, τέταρτο εδάφιο, σε συνδυασμό με το άρθρο 3, παράγραφοι 1, 2 και 3, και το παράρτημα Γ, σημείωση 7, του κανονισμού (ΕΟΚ) 3035/80 την έννοια ότι επιστροφή λόγω εξαγωγής για τη βιταμίνη C που παρασκευάζεται από σορβιτόλη μπορεί να χορηγείται βάσει του ύψους των επιστροφών που έχουν καθοριστεί για τη ζάχαρη, ακόμη και όταν η σορβιτόλη λαμβάνεται από γλυκόζη που λαμβάνεται από λευκή ζάχαρη;»

3. *Διδικασία ενώπιον του Δικαστηρίου*

Η διάταξη περί παραπομπής πρωτοκολλήθηκε στη Γραμματεία του Δικαστηρίου στις 7 Νοεμβρίου 1991.

Σύμφωνα με το άρθρο 20 του Πρωτοκόλλου περί του Οργανισμού του Δικαστηρίου της ΕΟΚ, κατέθεσαν γραπτές παρατηρήσεις στις 31 Ιανουαρίου 1992 η προσφεύγουσα της κύριας δίκης, εκπροσωπούμενη από τον Rolf Streckmann, φοροτεχνικό σύμβουλο, κάτοικο Αμβούργου, στις δε 10 Φεβρουαρίου 1992 η Επιτροπή των Ευρωπαϊκών Κοινοτήτων, εκπροσωπούμενη από τον Ulrich Wölker, μέλος της Νομικής της Υπηρεσίας.

Η έγγραφη διαδικασία εξελίχθηκε κανονικά. Κατόπιν εκθέσεως του εισηγητή δικαστή και αφού άκουσε τον γενικό εισαγγελέα, το Δικαστήριο αποφάσισε να αναθέσει την εκδίκαση της υποθέσεως στο τρίτο τμήμα. Σύμφωνα με το άρθρο 104, παράγραφος 4, δεύτερη φράση, του Κανονισμού Διαδικασίας, το Δικαστήριο (τρίτο τμήμα) αποφάσισε να παραλειφθεί η προφορική διαδικασία.

II — Γραπτές παρατηρήσεις που κατατέθηκαν ενώπιον του Δικαστηρίου

Η *Merck* θεωρεί ότι ή οι επίδικες εξαγωγές παρέχουν δικαίωμα, ως προς την περίοδο των υπό κρίση περιστατικών, για επιστροφή λόγω εξαγωγής με βάση το ποσοστό που καθορίζεται για τη ζάχαρη ή, όπως θεωρεί το Hauptzollamt Hamburg, δεν παρέχουν κανένα δικαίωμα για επιστροφή.

Κατά τη Merck, αν η γλυκόζη, συμπεριλαμβανομένης της γλυκόζης από ζάχαρη, πρέπει τελικά να θεωρηθεί ως αμυλοποιημένο προϊόν, πράγμα που εξαρτάται από την ερμηνεία της σημειώσεως 7 του παραρτήματος Γ του κανονισμού 3035/80, το αντισκορβουτικό οξύ (βιταμίνη C) δεν δικαιολογεί τη χορήγηση επιστροφής λόγω εξαγωγής, όσον αφορά τις πριν από την έναρξη ισχύος του προαναφερθέντος κανονισμού (ΕΟΚ) 166/89 περιόδους.

Κατά τη δεύτερη και τρίτη αιτιολογική σκέψη του κανονισμού αυτού:

«εκτιμώντας (...) ότι το εν λόγω παράρτημα δεν περιλαμβάνει ορισμένα προϊόντα που λαμβάνονται από τη γλυκόζη των σιτηρών· ότι τα προϊόντα αυτά είναι ανταγωνιστικά των προϊόντων που λαμβάνονται από τη ζάχαρη που μπορεί να επωφεληθεί [τύχει] της επιστροφής κατά την εξαγωγή που προβλέπεται από την κοινή οργάνωση της αγοράς στον τομέα της ζάχαρης·» (δεύτερη αιτιολογική σκέψη)

«ότι θα πρέπει του λοιπού να προβλεφθεί ότι τα εν λόγω προϊόντα μπορούν επίσης να επωφεληθούν [τύχουν] της επιστροφής κατά την εξαγωγή διευρύνοντας το παράρτημα Β του κανονισμού (ΕΟΚ) 2727/75·» (τρίτη αιτιολογική σκέψη).

Από τα ανωτέρω η Merck συμπεραίνει ότι η Επιτροπή θέλησε απλώς να κάνει διάκριση μεταξύ της γλυκόζης από σιτηρά και της γλυκόζης από ζάχαρη η οποία, σε αντίθεση προς την πρώτη, πρέπει να θεωρείται ως προϊόν που λαμβάνεται από ζάχαρη. Κατά συνέπεια, ένα προϊόν που λαμβάνεται από τη γλυκόζη από ζάχαρη, όπως η σορβιτόλη ως προϊόν που χρησιμεύει για την παρασκευή του αντισκορβουτικού οξέος, πρέπει επίσης να τυγχάνει της επιστροφής που προβλέπεται στο πλαίσιο της κοινής οργανώσεως αγοράς για τη ζάχαρη.

Θεωρώντας το Hauptzollamt ότι η γλυκόζη αποτελεί απλώς αμυλοποιημένο προϊόν κατά την έννοια της σημειώσεως 7 του παραρτήματος Γ του κανονισμού 3035/80, χωρίς επομένως να διερωτηθεί από ποιο γεωργικό προϊόν πράγματι λαμβάνεται, βρίσκεται σε αντίφαση προς τον προαναφερθέντα κανονισμό 166/89, ο οποίος διακρίνει σαφώς μεταξύ της γλυκόζης από σιτηρά και των «προϊόντων που λαμβάνονται από τη ζάχαρη».

Τέλος, κατά τη Merck, η άποψη αυτή ενισχύεται από το γράμμα της προαναφερθείσας σημειώσεως 7, κατά την οποία η επιστροφή χορηγείται με βάση τα ποσοστά που καθορίζονται για τη ζάχαρη, στο μέτρο που η σορβιτόλη λαμβάνεται από τη σακχαρόζη. Όμως, είναι αναμφισβητήτο ότι εν προκειμένω η σορβιτόλη λαμβάνεται, καίτοι έμμεσα, από τη σακχαρόζη.

Η *Επιτροπή* υπενθυμίζει καταρχάς ότι, σύμφωνα με το άρθρο 2, πρώτο εδάφιο, του κανονισμού 3035/80, η επιστροφή λόγω εξαγωγής που χορηγείται για «εμπόρευμα» κατά την έννοια του άρθρου 1, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, του κανονισμού αυτού αναφέρεται στα ποσοστά που ισχύουν για τα χρησιμοποιούμενα προϊόντα βάσεως. Εντούτοις, η περίπτωση κατά την οποία το εξαγόμενο εμπόρευμα δεν λαμβάνεται, όπως εν προκειμένω, απευθείας από το προϊόν βάσεως, αλλά από άλλο «εμπόρευμα», ρυθμίζεται με την προαναφερθείσα παράγραφο 4 του άρθρου 2.

Στη συνέχεια, η Επιτροπή διευκρινίζει ότι το «εμπόρευμα», κατά την έννοια του προαναφερθέντος άρθρου 1, παράγραφος 1, δεύτερο εδάφιο, που χρησιμοποιείται στην παρασκευή της βιταμίνης C είναι η σορβιτόλη, προϊόν που αναφέρεται στο παράρτημα Γ του κανονισμού αυτού. Κατά συνέπεια, η επιστροφή πρέπει να υπολογιστεί σε συνάρτηση με τα ποσοστά που ισχύουν για το προϊόν βάσεως που χρησιμοποιείται στην παρασκευή της σορβιτόλης σαν να είχε εξαχθεί άμεσα η σορβιτόλη.

Όσον αφορά τον προσδιορισμό της ποσότητας των χρησιμοποιουμένων προϊόντων βάσεως, το άρθρο 3 του κανονισμού 3035/80 κάνει διάκριση ανάλογα με το αν το προϊόν που πρέπει να ληφθεί υπόψη περιέχεται στο παράρτημα Β (προσδιορισμός σε συνάρτηση με την ποσότητα του προϊόντος βάσεως που έχει πράγματι και συγκεκριμένα χρησιμοποιηθεί) ή στο παράρτημα Γ (προσδιορισμός σε συνάρτηση με τις ποσότητες προϊόντων βάσεως που καθορίζονται κατ' αποκοπή) του κανονισμού αυτού.

Κατά την Επιτροπή, φαίνεται, ενόψει του γεγονότος ότι εδώ πρόκειται για σορβιτόλη που λαμβάνεται από σακχαρόζη, ότι πρέπει να αποκλειστεί η χρησιμοποίηση της σορβιτόλης των διακρίσεων 29.04 C III a 1 και β 1 και 38.19 T I α και II α [από της θεσπίσεως του κανονισμού (ΕΟΚ) 4055/87 της Επιτροπής, της 22ας Δεκεμβρίου 1987 (ΕΕ L 379, σ. 1) αντιστοίχως κωδικός ονοματολογίας 2905 44 11, 2905 44 91, 3823 60 11 και 3823 60 91)], δηλαδή της σορβιτόλης που περιέχει μαννιτόλη σε αναλογία κατώτερη του 2 % ή ίση προς αυτό, επειδή πρόκειται για σχεδόν καθαρό αμυλοποιημένο προϊόν για το οποίο στο παράρτημα Γ προβλέπεται μόνο ποσότητα αραβοσίτου 172 kg ή 245 kg για 100 kg σορβιτόλης.

Ως προς τα άλλη είδη σορβιτόλης, η Επιτροπή θεωρεί αναγκαίο, ενόψει του ότι το αιτούν δικαστήριο αναφέρεται σε εξαγωγές που ανάγονται μέχρι το 1984, να γίνει διάκριση μεταξύ του συστήματος που ίσχυε μέχρι τις 19 Ιουλίου 1986 και του συστήματος που ισχύει από την ημερομηνία αυτή.

Μέχρι το 1986, το προαναφερθέν παράρτημα Γ προέβλεπε, ως προς τη σορβιτόλη «που λαμβάνεται από σακχαρόζη» ότι η επιστροφή λόγω εξαγωγής χορηγείται αντιστοίχως για 74 kg (σε υδατικό διάλυμα) και 106 kg (όχι σε υδατικό διάλυμα) λευκής ζάχαρης για 100 kg σορβιτόλης.

Από την έναρξη ισχύος του κανονισμού 2223/86 η ποσότητα λευκής ζάχαρης που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη δεν αναφέρεται πλέον με συγκεκριμένα αριθμητικά στοιχεία στη στήλη των προϊόντων βάσεως αλλά αντικαταστάθηκε με μια παραπομπή στη σημείωση 7, της οποίας γίνεται μνεία στη διάταξη περί παραπομπής, με την οποία λαμβάνεται υπόψη η χρησιμοποίηση μιγμάτων σορβιτόλης.

Κατά την άποψη της Επιτροπής, το γεγονός και μόνον ότι η σορβιτόλη παρασκευάζεται *έμμεσα* από τη σακχαρόζη δεν συνεπάγεται τον αποκλεισμό χορηγήσεως επιστροφής με βάση τη ζάχαρη.

Καταρχάς, και ανεξαρτήτως του γεγονότος ότι, σε αντίθεση προς την ερμηνεία του αιτούντος δικαστηρίου, η έκφραση «υλοποιούμενη» [χρησιμοποιούμενη] που απαντά στη σημείωση 7 αναφέρεται στη σορβιτόλη και όχι στο προϊόν βάσεως, δηλαδή τη σακχαρόζη, από το κείμενο της σημειώσεως 7 προκύπτει σαφώς ότι η σημείωση αυτή αφορά τη σορβιτόλη που λαμβάνεται μόνον έμμεσα από τη σακχαρόζη [«η επιστροφή καθορίζεται ανάλογα με τις (...) ποσότητες Δ-γλυκιτόλης (σορβιτόλης) που λαμβάνεται *από* σακχαρόζη (...)»].

Στη συνέχεια, το άρθρο 8, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 3035/80 επιβεβαιώνει αυτή την ανάλυση, καθόσον με τη διάταξη αυτή επιβάλλεται στον αιτούντα η υποχρέωση να δηλώσει τα προϊόντα βάσεως «που πράγματι χρησιμοποιήθηκαν στην παρασκευή» σορβιτόλης, καθώς και τις ποσότητες σορβιτόλης που «ενδεχομένως (...) λαμβάνονται αντιστοίχως από αμυλώδεις ουσίες και από σακχαρόζη».

Τέλος, δεν έχει μεγάλη σημασία, για την επίτευξη του σκοπού που επιδιώκεται με τον κανονισμό 3035/80, δηλαδή η διευκόλυνση των εξαγωγών ορισμένων προϊόντων βάσεως η τιμή των οποίων είναι υψηλότερη στην Κοινότητα από ό,τι στην παγκόσμια αγορά, το ότι τα εξαγόμενα προϊόντα έχουν ληφθεί άμεσα από τα εν λόγω προϊόντα βάσεως ή ότι η παρασκευή τους χρειάστηκε μια ενδιάμεση διαδικασία.

Το άρθρο 3, παράγραφος 2, του ίδιου κανονισμού, στο οποίο αναφέρεται το αιτούν δικαστήριο, δεν αποδυναμώνει αυτή την ερμηνεία. Όπως διευκρινίζει η διάταξη αυτή στη δεύτερη φράση του πρώτου εδαφίου της,

«εφόσον, σε κάποια από τις φάσεις παρασκευής αυτού του εμπορεύματος, το ίδιο προϊόν βάσεως μεταποιείται σε άλλο περισσότερο επεξεργασμένο προϊόν βάσεως που χρησιμοποιείται σε κάποια μεταγενέστερη φάση, μόνο το δεύτερο προϊόν βάσεως θεωρείται ότι χρησιμοποιήθηκε πράγματι.»

Αφενός, ο κανόνας αυτός αφορά τη μεταποίηση ενός προϊόντος βάσεως σε άλλο προϊόν βάσεως. Όμως, εν προκειμένω, η ζάχαρη μεταποιήθηκε σε γλυκόζη η οποία δεν αποτελεί προϊόν βάσεως κατά την έννοια των διατάξεων του άρθρου 1, παράγραφος 1, σε συνδυασμό με το παράρτημα Α του κανονισμού 3035/80.

Αφετέρου, δεν μπορεί να χρησιμεύσει ως έρεισμα μια διάταξη που έχει θεσπιστεί για τον υπολογισμό με ακρίβεια των προϊόντων βάσεως που χρησιμοποιούνται (προκειμένου για εμπορεύματα που αναφέρονται στο παράρτημα Β) στο πλαίσιο της μεθόδου του κατ' αποκοπή καθορισμού που αναφέρεται στο άρθρο 3, παράγραφος 3, το οποίο εφαρμόζεται εν προκειμένω, που ισχύει για τα εμπορεύματα του παραρτήματος Γ.

Συνοψίζοντας, η Επιτροπή θεωρεί ότι:

— πρέπει να εξεταστεί αναγωγικά η διαδικασία παρασκευής των εμπορευμάτων που δεν υπάγονται στο παράρτημα ΙΙ της Συνθήκης μέχρι το προϊόν βάσεως που αναφέρεται στο παράρτημα Α του κανονισμού 3035/80.

— Όταν το εξαγόμενο εμπόρευμα (βιταμίνη C που περιέχεται στο παράρτημα Β του κανονισμού 3035/80) παρασκευάζεται από άλλο εμπόρευμα και όχι απευθείας από ένα προϊόν βάσεως, το τελευταίο αυτό προϊόν πρέπει, σύμφωνα με το άρθρο 2, παράγραφος 4, του εν λόγω κανονισμού, να θεωρείται ως το χωρίς μεταποίηση εξαγόμενο εμπόρευμα.

— Ο προσδιορισμός της ποσότητας των χρησιμοποιούμενων προϊόντων βάσεως εμπίπτει είτε στο άρθρο 3, παράγραφοι 1 και 2, του κανονισμού, όταν το εμπόρευμα περιέχεται στο παράρτημα Β, είτε στην παράγραφο 3 αυτού του άρθρου, όταν το εμπόρευμα περιέχεται στο παράρτημα Γ.

— Στην τελευταία αυτή περίπτωση η ποσότητα του προϊόντος βάσεως που πρέπει να λαμβάνεται υπόψη προκύπτει από το εν λόγω παράρτημα Γ.

— Δεδομένου ότι η σορβιτόλη μπορεί να ληφθεί από δύο διαφορετικά προϊόντα βάσεως, δηλαδή τον αραβόσιτο ή τη λευκή ζάχαρη, ο αιτών οφείλει να αναφέρει τις ποσότητες που χρησιμοποιούνται αντιστοίχως (άρθρο 8, παράγραφος 3, τέταρτη περίπτωση, του κανονισμού 3035/80), χωρίς να λαμβάνεται υπόψη η παρασκευή ενός ενδιάμεσου προϊόντος μεταξύ του προϊόντος βάσεως και του εμπορεύματος (εν προκειμένω, της γλυκόζης που δεν είναι ούτε «προϊόν βάσεως» κατά το παράρτημα Α ούτε «εμπόρευμα» κατά τα παραρτήματα Β ή Γ).

— Η ποσότητα του προϊόντος βάσεως που πρέπει να λαμβάνεται συγκεκριμένα υπόψη προκύπτει από τα αριθμητικά στοιχεία που περιέχονται στη σημείωση 7 (από το 1986) ή στη στήλη 9 του πίνακα του παραρτήματος Γ (μέχρι το 1986).

J. C. Moitinho de Almeida
εισηγητής δικαστής